

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul de lege pentru modificarea și completarea
Legii nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări

În scopul realizării acțiunilor 3.2.4 p. 2 „*Stabilirea unor criterii clare și transparente, bazate pe merit, de accedere în profesie*”, 3.2.7 p. 2 „*Consolidarea sistemului de asigurare de răspundere civilă*” și 3.2.8 p. 2 „*Fortificarea mecanismelor de răspundere disciplinară*” din Planul de Acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformare a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, a fost format grupul de lucru interinstituțional în componența căruia au fost incluși reprezentanți ai Uniunii Avocaților, Procuraturii Generale, Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, societății civile, precum și ai Ministerului Justiției.

În cadrul ședințelor grupului de lucru inter-instituțional au fost stabilite punctele cheie ce au servit drept temei pentru elaborarea versiunii inițiale a proiectului de lege privind modificarea și completarea Legii cu privire la avocatură. Versiunea inițială a proiectului a fost supusă dezbaterilor publice organizate la data de 22 decembrie 2014 și 27 februarie 2015, la care au participat reprezentanții autorităților interesate, precum și societatea civilă.

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură urmează să prevadă reglementări ample de fortificare a profesiei de avocat în baza Strategiei de reformare a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 după cum urmează:

I. *Stabilirea unor criterii clare și transparente, bazate pe merit, de accedere în profesia de avocat;*

II. *Consolidarea sistemului de asigurare de răspundere civilă în profesia de avocat;*

III. *Fortificarea mecanismelor de răspundere disciplinară în profesia de avocat;*

I. Întru stabilirea unor criterii clare și transparente, bazate pe merit, de accedere în profesia de avocat, proiectul de lege propune ca persoanele care dețin titlul de doctor sau care au cel puțin 10 ani vechime în funcția de judecător sau procuror vor fi scutite doar de efectuarea stagiului profesional, aceștia urmînd, în termen de 6 luni, să depună o solicitare de participare la examenul de calificare. Totodată, pînă la susținerea examenului de calificare, categoriile de persoane menționate supra vor fi obligate să urmeze cursuri, în volum de cel puțin 36 de ore, în materia deontologiei profesionale a avocaților și de

administrare a formelor de exercitare a avocaturii, conform planului aprobat de Consiliul Uniunii Avocaților. Această normă are ca scop înlăturarea lacunei existente în legislație de a accede în profesia de avocat neavând cunoștințele și abilitățile necesare specifice profesiei.

O altă inovație pe care ar fi important de menționat este că pentru avocatul stagiar contractul de efectuare a stagiului profesional nu poartă caracter oneros, excluzând în acest mod tentativele de comercializare a contractelor de efectuare a stagiului profesional, precum și sporirea nivelului abilităților și capacităților acumulate de avocatul stagiar pe parcursul perioadei efectuării stagiului. Avocatul îndrumător având în cadrul efectuării stagiului un interes pur profesional de acordare a asistenței în procesul de dobândire a cunoștințelor și abilităților practice de către avocatul stagiar și nu un interes material. Iar tentativa de a institui caracterul oneros, prin orice mijloace, pentru contractele de efectuare a stagiului profesional va atrage la rândul său răspunderea disciplinară în conformitate cu reglementările prevăzute la art. 56 și 57 din Legea cu privire la avocatură.

În aceeași ordine de idei, întru sporirea eficienței stagiului profesional efectuat și dobândirea unor abilități practice în domeniul specific de activitate, avocatul stagiar va avea dreptul de a asista avocatul îndrumător la orice fază a procesului penal și contravențional. Această normă va da temei legal avocatului stagiar de a căpăta cunoștințe și deprinderi practice în domeniul acordării asistenței juridice în materia dreptului penal, procesual penal și contravențional, nu odată cu promovarea examenului de calificare, ci și pe perioada efectuării stagiului profesional.

Totodată, prin intermediul proiectului, se propune ca avocatului stagiar să i se permită acordarea asistenței juridice garantate de stat pe cauze civile, în modul și în condițiile stabilite de către Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat. Extinderea subiecților ce vor acorda asistența juridică garantată de stat pentru cauzele civile ce prezintă un grad redus de complexitate are ca scop atât eficientizarea procesului de repartizare a cauzelor ce se încadrează în categoria asistenței juridice garantate de stat, cât și obținerea de către avocații stagiați a unor capacități practice în acordarea unei astfel de asistențe.

Astfel, opinând în același sens, o premisă eficientă pentru sporirea transparenței procesului de a accede în profesia de avocat o va constitui crearea Comisiei de contestare. Aceasta va fi formată din 4 avocați care întrunesc condițiile pentru alegere în Comisia de licențiere în profesia de avocat, desemnați prin dispoziția Președintelui Uniunii Avocaților. În modul corespunzător, întru eficientizarea procesului de verificare a aptitudinilor candidatului pentru a accede în profesia de avocat, membrii Comisiei de contestare nu pot face parte din alte organe de autoadministrare a profesiei de

avocat și nu pot fi numiți mai mult decât o dată la 3 ani. Un element inovativ în acest sens este procedura reverificării examenului de calificare, care nu va anula rezultatele Comisiei de Licențiere, ci va însuma calificativele oferite de către membrii Comisiei de contestare cu calificativele acordate de către Comisia de licențiere, rezultatul final, la rândul său, confirmându-se printr-o hotărâre a Comisiei de contestare. Iar referitor la procedura contestării calificativului acordat de către Comisia de licențiere este de menționat că persoana, care va depune contestarea, va avea dreptul de a solicita eliberarea copiilor de pe materialele examenului de calificare, precum și de a solicita argumentarea scrisă a calificativului acordat de Comisia de licențiere, astfel înlăturându-se arbitrabilitatea deciziilor Comisiei de licențiere, precum și riscul manifestării comportamentului corupțional.

II. În vederea consolidării sistemului de asigurare de răspundere civilă în profesia de avocat proiectul de lege propune instituirea obligativității asigurării de răspundere civilă profesională pentru profesia de avocat. Astfel, prejudiciile cauzate de avocat în exercitarea atribuțiilor profesionale vor fi reparate de către asigurator și nu personal de către avocat, sporind în acest fel eficiența executării hotărârilor judecătorești de despăgubire a persoanelor ce au suportat un prejudiciu de pe urma exercitării neglijente a atribuțiilor acestuia.

De regulă, obligațiile profesionale asumate de către avocați pot fi calificate ca obligații de mijloace, care presupun că avocatul urmează să depună maximă diligență profesională în prestarea serviciului de asistență juridică pentru atingerea rezultatului propus. În cele mai multe cazuri, obligațiile de mijloace se exprimă prin asistența juridică acordată în cadrul proceselor judiciare sau de reprezentare a clienților în fața altor autorități sau instituții. Totodată, în cadrul exercitării profesiei, avocatul poate să fie responsabil și pentru neexecutarea obligațiilor de rezultat. Aceste obligații presupun îndatorirea avocatului de a efectua anumite acțiuni, care implică un rezultat concret. În calitate de exemple a acestor obligații pot fi menționate cele privind respectarea termenului pentru depunerea actelor juridice la autoritățile publice, instanțe de judecată sau alte instituții, efectuarea de acțiuni procesuale, participarea la ședințe de judecată, întâlniri legate nemijlocit de asistența juridică, negocieri în interesul clientului etc.

Astfel, luând în considerare că asigurarea de răspundere profesională este o obligație și o practică răspândită în mediul profesiei de avocat din lumea civilizată, prezentul proiect de lege propune, întru implementarea acțiunii 3.2.7 p. 2 din Planul de Acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformare a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, consolidarea sistemului de asigurare de răspundere civilă în profesia de avocat prin modificarea asigurării profesionale din drept în obligație.

III. Întru crearea unui mecanism eficient de răspundere disciplinară, proiectul de lege propune ca reglementările referitoare la avocat să fie aplicabile și avocatului stagiar, în măsura în care normele nu conțin reglementări specifice doar avocatului. Astfel, prin această normă, proiectul tinde să înlăture interpretările eronate precum că acțiunile prin care se încalcă prevederile Legii cu privire la avocatură, Codul deontologic al avocatului, precum și altor acte normative referitoare la profesia de avocat, răspunde disciplinar doar avocatul. În așa mod, normele ce reglementează comportamentul avocatului vor reglementa nemijlocit și comportamentul avocatului stagiar, acesta neavând posibilitatea, odată cu adoptarea proiectului, de a utiliza actuala omisiune legislativă în detrimentul intereselor clienților.

Cu atât mai mult, în partea ce ține de sancțiunile disciplinare, proiectul de lege a fost completat cu un alineat nou, ce reglementează lista sancțiunilor disciplinare aplicabile doar avocaților stagiați, ținându-se cont de statutul specific pe care îl are avocatul stagiar în cadrul profesiei de avocat, ca exemplu fiind suspendarea stagiului profesional și excluderea din exercițiul stagiului profesional. Astfel, în cadrul aceluiași articol, proiectul propune modificarea pragului maxim a sancțiunii disciplinare sub formă de amendă de la 3000 lei la 10 000 lei, norma fiind aplicabilă atât pentru avocați, cât și pentru avocații stagiați.

Totodată, având ca scop implementarea Strategiei de reformare a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 prin crearea unui mecanism eficient de răspundere disciplinară, precum și având ca bază Legea nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, prezentul proiect de lege propune în cadrul componentei Comisiei de etică și disciplină a profesiei de avocat de completat cu 3 reprezentanți ai societății civile care nu sunt avocați și sunt aleși prin concurs de către Ministerul Justiției. Această normă are ca scop atât asigurarea reprezentării și a altor instituții, ce au în funcția sa protecția drepturilor omului și libertăților fundamentale, în cadrul Comisiei de etică și disciplină, precum și asigurarea transparenței în cadrul procedurii de soluționare a sesizărilor de etică și disciplină a avocaților.

Aferent celor menționate supra, proiectul de lege mai propune și extinderea la art. 11 a listei de excepții de la incompatibilitățile cu profesia de avocat cu activitățile ce țin de calitatea de mediator, administrator/lichidator autorizat, mandatar autorizat în proprietatea intelectuală, membru ales în organele de autoadministrare ale avocaților, membru ales în organele de conducere colegiale neexecutive a societăților comerciale și conducător sau membru ales în organele de conducere a organizațiilor necomerciale.

Luând în considerare analiza statutului îndrumătorului avocatului stagiar,

prevăzut la art. 19 din Legea cu privire la avocatură, precum și datorită esenței conceptului de incompatibilitate, se propune completarea normei cu interdicția membrilor Comisiei de licențiere în funcție de a încheia contracte de efectuare a stagiului profesional. În așa mod, norma are menirea de a preveni și a exclude posibilitatea manifestării de către avocatul îndrumător a unui comportament părtinitor și neobiectiv ce ar contravine, de fapt, normelor de etică și deontologie.

Totodată, este important de menționat că proiectul de lege are ca obiect de reglementare și înlăturarea lacunelor legislative, modificarea normelor susceptibile de interpretări duble, precum și ajustarea acestuia la noile relații sociale și progresului tehnico-științific.

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului Legii nu va atrage cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.

Impactul proiectului

Impactul prezentului proiect de lege va consta în asigurarea implementării acțiunilor 3.2.4 p. 2 3.2.7 p. 2 și 3.2.8 p. 2 al Planului de Acțiuni privind implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16 februarie 2012, ce va avea ca finalitate ridicarea nivelului calității serviciilor de asistență juridică prestate de către avocați și avocații stagieri, sporirea nivelului de acumulare a cunoștințelor și abilităților practice în cadrul stagerii profesionale, precum și înlăturarea comportamentului neglijent sau vădit ilegal prin consolidarea mecanismului de răspundere disciplinară.

Obiecțiile, recomandările și evaluările pe marginea proiectului înaintate de către instituțiile interesate și concluziile acestora

Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul Legii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Viceministru

Nicolae EȘANU